

Brussel, 6.5.2026
COM(2026) 541 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Versterking van de strategie voor de rechten van personen met een handicap tot 2030

{SWD(2026) 773 final}

INLEIDING

Ongeveer 90 miljoen mensen in de EU leven met een [handicap](#)⁽¹⁾. Hun ervaringen en behoeften lopen sterk uiteen. Maar één ding hebben zij gemeen: **ze hebben dezelfde mensenrechten als iedereen.** Een handicap vloeit voort uit de wisselwerking tussen functiebeperkingen en gedragsgerelateerde en omgevingsfactoren die mensen beletten om volledig, daadwerkelijk en op voet van gelijkheid met anderen deel te nemen aan de samenleving. Een handicap kan aangeboren zijn of later in het leven ontstaan, onder meer als gevolg van veroudering. Handicaps zijn dan ook een maatschappelijke kwestie: veel mensen zullen op verschillende momenten in hun leven te maken krijgen met omstandigheden die hun volledige deelname aan de samenleving belemmeren. **Handicaps en de rechten van personen met een handicap gaan ons allemaal aan.**

Samen met andere [EU-gelijkheidsstrategieën](#) draagt de [strategie voor de rechten van personen met een handicap 2021-2030](#) (“de strategie”) bij tot de totstandbrenging van een **Unie van gelijkheid**, de bestrijding van discriminatie en het verbeteren van de levens van personen met een handicap in de EU en daarbuiten. De strategie biedt een kader voor: I) het implementeren van EU-rechten en het nemen van maatregelen; II) het wegnemen van belemmeringen om personen met een handicap in staat te stellen zelfstandig te leven en op gelijke voet aan de samenleving en economie deel te nemen; III) het betrekken van belanghebbenden bij de uitvoering en het behalen van resultaten.

Deze doelstellingen zijn in overeenstemming met het [Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap \(UNCPRD\)](#) en de [Europese pijler van sociale rechten](#). Ook beantwoorden ze aan de doelstellingen van het [EU-kompas voor concurrentievermogen](#), door de activiteiten van personen met een handicap aan de economie en de samenleving te waarderen als een bijdrage aan het concurrentievermogen van de EU⁽²⁾.

Halverwege de uitvoering van de strategie moet de EU haar inspanningen opvoeren, zorgen voor hernieuwde animo in alle sectoren door middel van mainstreaming, en zich opnieuw committeren aan de kerndoelstelling van de strategie: **het ondersteunen van zelfbeschikking, autonomie en participatie**. Hoewel de algemene doelstellingen van de strategie niet zijn veranderd, zijn versterkte acties nodig om die doelstellingen tegen 2030 te verwezenlijken. De

(¹) 16 jaar of ouder, in 2024. Bron: schatting van [Eurostat](#) op basis van microgegevens van de EU-statistiek van inkomens en levensomstandigheden (EU-SILC) 2024. De [algemene indicator activiteitenbeperking \(GALI\)](#) wordt gebruikt als de voornaamste variabele voor het meten van activiteitenbeperkingen (handicaps) op EU-niveau.

(²) In het verslag [Combatting Discrimination in the European Union](#) van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) wordt het verlies aan bruto binnenlands product (bbp) als gevolg van discriminatie op grond van handicap geschat op tussen 0,84 en 1,42 miljard EUR (prijsniveaus van 2022).

gebieden waar verdere inspanningen nodig zijn, zijn vastgesteld aan de hand van de [raadplegingen](#) die voorafgaand aan deze mededeling zijn gehouden, de standpunten van andere EU-instellingen⁽³⁾, de [concluderende opmerkingen](#) ter zake van het relevante VN-comité in 2025, en een beoordeling van de voortgang⁽⁴⁾.

In reactie daarop versterkt de Commissie de strategie om de EU en haar lidstaten te ondersteunen bij hun gezamenlijke streven **om de inclusie van personen met een handicap te verbeteren in de periode tot 2030**.

De geplande acties omvatten **vlaggenschipinitiatieven** die het mogelijk zullen maken om de inspanningen te concentreren rond belangrijke onderwerpen. Het intensiveren van de **samenwerking met de lidstaten**, onder meer met gebruik van EU-middelen, maakt deel uit van deze hernieuwde verbintenis.

⁽³⁾ Het [Europees Parlement](#), het [Europees Economisch en Sociaal Comité](#) en de [Raad](#).

⁽⁴⁾ Tussentijds verslag van de uitvoering van de strategie van de Unie van gelijkheid voor de rechten van personen met een handicap 2021-2030, begeleidend document bij deze mededeling.

I. RECHTEN TOT WERKELIJKHEID MAKEN

1. Toegankelijkheid — een hefboom voor rechten, autonomie en gelijkheid

Toegankelijkheid is van cruciaal belang om personen met een handicap in staat te stellen om **volledig deel te nemen aan alle levensgebieden**. Personen met een handicap stuiten nog steeds op obstakels in de gebouwde omgeving, het vervoer en de toegang tot diensten, informatie, en communicatie, ook in digitale ruimten.

Digitale toegankelijkheid en ondersteunende technologieën

De doeltreffende uitvoering van cruciale wetgeving op het gebied van toegankelijkheid, ook met ondersteuning door het Europees centrum voor hulpbronnen, [AccessibleEU](#), zal tot 2030 een van de belangrijkste aandachtspunten blijven. De Commissie zal de uitvoering en toepassing van de [Europese toegankelijkheidsrichtlijn](#) volgen, waaronder in deskundigengroepen en comités, en zal follow-up geven aan [normalisatieverzoek M587](#) en technische specificaties betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten. Aspecten van toegankelijkheid zullen ook aan de orde komen in de evaluatie van de [richtlijn audiovisuele mediadiensten](#). Het toezicht op de toepassing van relevante wetgeving zoals de [richtlijn webtoegankelijkheid](#) en het [Europees wetboek voor elektronische communicatie](#), zal worden voortgezet in afwachting van de [voorgestelde herzieningen](#). De Commissie zal ondersteuning geven aan de inspanningen om internetplatforms en digitale diensten toegankelijker te maken, onder meer door middel van de **gedragscodes** als voorzien in de [digitaledienstenverordening](#).

Om haar rol als wereldleider op het gebied van toegankelijkheid te behouden, met name in het digitale domein, **moet de EU zich voortdurend aanpassen aan nieuwe uitdagingen**. Dit betreft met name het gebruik van artificiële intelligentie (AI), dat veel potentieel heeft om personen met een handicap te ondersteunen, maar vraagt om behoedzaamheid vanwege eventuele discriminerende effecten⁽⁵⁾. De nadruk op toegankelijkheid en bescherming van grondrechten zal essentieel zijn bij het ontwikkelen van een **gezamenlijke aanpak van het gebruik van AI in de eengemaakte markt**. De Commissie zal richtsnoeren uitbrengen en opvolgen voor de uitvoering van de [verordening artificiële intelligentie \(AI-verordening\)](#), bijvoorbeeld met betrekking tot [verboden AI-praktijken](#) die de kwetsbaarheid van personen, zoals een handicap, op een significant schadelijke manier manipuleren en voor de classificatie van AI-systemen met een hoog risico.

De ontwikkelingen op het gebied van AI zijn met name relevant voor **ondersteunende technologieën**, die van essentieel belang zijn voor de autonomie

⁽⁵⁾ [Verslag van de speciale rapporteur van de Verenigde Naties 2021 over artificiële intelligentie en de rechten van personen met een handicap](#).

en de levenskwaliteit van mensen en waarvan het belang toeneemt met de leeftijd. Deze sector brengt uitdagingen met zich mee op het gebied van toegang tot de markt en tot financiering, die van invloed kunnen zijn op de beschikbaarheid en betaalbaarheid voor gebruikers.

VLAGGENSCHIPINITIATIEF — Ondersteunende technologieën en AI: van het laboratorium naar de markt

De Commissie zal ernaar streven om de kennis te vergroten en de eengemaakte markt voor ondersteunende technologieën en AI-toepassingen te versterken met het oog op het identificeren en wegnemen van knelpunten die personen met een handicap belemmeren om gebruik te maken van toegankelijke en betaalbare technologieën. **Het initiatief omvat:** i) een dialoog op EU-niveau met exploitanten van ondersteunende technologieën, waarbij ook gebruikers en overheidsinstanties worden betrokken en waarin relevante EU-initiatieven ter ondersteuning van het bedrijfsleven, zoals het [Enterprise Europe Network](#), zullen worden gepresenteerd en financieringsmogelijkheden zullen worden geïdentificeerd om de stap “van het laboratorium naar markt” te vergemakkelijken; en ii) een studie naar obstakels voor de toegang tot ondersteunende technologieën en AI voor personen met een handicap, waarin voorstellen zullen worden gedaan om deze weg te nemen.

Veilige en toegankelijke producten en diensten

Personen met een handicap ondervinden ook **moeilijkheden als consumenten**, met name als gevolg van ontoegankelijke interfaces en functionaliteiten en een gebrek aan toegankelijke etikettering en productinformatie. Bovendien beperken belemmeringen voor de toegang tot essentiële diensten zoals vervoer, in de vorm van bijvoorbeeld ontoegankelijke voertuigen en stations en het niet beschikbaar zijn van realtime-informatie, de onafhankelijkheid van personen met een handicap en hun mogelijkheden om een actieve rol te spelen in hun gemeenschappen.

De Commissie zal **toegankelijke etikettering in belangrijke sectoren** bevorderen⁽⁶⁾. De uitvoering van de [verordening algemene productveiligheid](#) en van de [herziene wetgeving inzake alternatieve geschillenbeslechting](#) zal bijdragen tot het verbeteren van **de toegankelijkheid en veiligheid van consumenten met een handicap**. De bescherming van consumenten in kwetsbare situaties, waaronder in de digitale omgeving, is een overkoepelende prioriteit van de [Consumentenagenda 2030](#). De Commissie zal het werk van nationale consumentenbeschermingsautoriteiten en het [netwerk van Europese consumentencentra](#) coördineren om ervoor te zorgen dat kwetsbaarheden van

⁽⁶⁾ Zoals energie, voedingsmiddelen en cosmetica. Op het gebied van energie-etikettering zullen door het [Europees productregister voor energie-etikettering \(Eprel\)](#) gegenereerde documenten met ingang van 2026 toegankelijker worden gemaakt.

consumenten niet worden uitgebuit en dat de rechten van personen met een handicap uit hoofde van het Unierecht worden geëerbiedigd.

Volgens een [verslag van de Hoge Vertegenwoordiger van de VN voor de mensenrechten over infrastructuur, vervoer en huisvesting die inclusief zijn voor personen met een handicap](#) kunnen personen met een handicap tot wel 15 keer meer **restricties voor deelname en mobiliteit** ondervinden dan anderen. Dit onderstreept de noodzaak om meer te doen om de toegankelijkheid, betaalbaarheid en beschikbaarheid van vervoerssystemen voor personen met een handicap te verbeteren, uitdagingen die vooral acuut zijn in landelijke en afgelegen gebieden.

VLAGGENSCHIPINITIATIEF — Betere toegang tot vervoer voor personen met een handicap

De Commissie zal de toegankelijkheid van diverse soorten vervoersmiddelen bevorderen. Het initiatief moet **de volgende resultaten** opleveren: i) in het spoorvervoer: vaststelling van gemeenschappelijke EU-prioriteiten en -criteria voor toegankelijkheidsvoorschriften voor het spoor door het herzien van de [technische specificaties voor interoperabiliteit met betrekking tot personen met verminderde mobiliteit](#). Het Spoorwegbureau van de Europese Unie (ERA) zal daarom aanbevelingen doen voor de herziening van de technische specificaties, bijvoorbeeld om de fysieke aansluiting van treinstellen op perrons te verbeteren, instappen zonder hulp te vergemakkelijken en de toegankelijkheid van nachttreinen te verbeteren; ii) in het wegvervoer: upgrading van het [referentiemateriaal](#) voor duurzame stedelijke mobiliteitsplanning voor kwetsbare groepen, en publicatie van richtsnoeren voor veiligheidskenmerken van weginfrastructuur voor kwetsbare gebruikers. Daarnaast zullen de [verordening betreffende infrastructuur voor alternatieve brandstoffen](#) en de komende evaluatie daarvan gericht zijn op integratie van de Europese technische normen voor toegankelijkheid van laadstations voor elektrische wegvoertuigen; iii) in het vervoer over water: herziening van toegankelijkheidsbepalingen in het kader van de evaluatie van de [richtlijn inzake veiligheidsvoorschriften en -normen voor passagiersschepen](#); en iv) in het luchtvervoer: raadpleging van belanghebbenden in de luchtvaart en verspreiding van goede praktijken onder exploitanten om vliegen aantrekkelijker te maken voor personen met een beperking, bijvoorbeeld door in gesprek te gaan over het omgaan met en vervoeren van hulphonden en mobiliteitshulpmiddelen.

De Commissie zal bij de herziening van de [normalisatieverordening](#) ook zoeken naar manieren om de deelname van personen met een handicap aan **normalisatieprocessen** te verbeteren en normen toegankelijker en inclusiever te maken. Voorts zal de herziening van de [richtlijn overheidsopdrachten](#) naar verwachting leiden tot een herformulering van de verplichting om **toegankelijke goederen en diensten in te kopen**.

De Commissie roept de EU-lidstaten op om:

- zich in te zetten voor het verbeteren en implementeren van toegankelijkheid in normen en technische specificaties, ook op het gebied van overheidsopdrachten;
- opleidingen op het gebied van toegankelijkheid te organiseren voor relevante professionals in de sectoren bouw, vervoer, openbare aanbestedingsdiensten en informatie- en communicatietechnologieën.

2. EU-rechten uitoefenen

Vergemakkelijken van mobiliteit in de EU

EU-burgers, waaronder personen met een handicap, genieten alle voordelen van het EU-burgerschap, zoals het **recht van vrij verkeer en verblijf in de hele EU**. De omzetting en uitvoering van de [Europese kaart en de Europese parkeerkaart voor personen met een handicap](#)⁽⁷⁾, ondersteund door de speciale deskundigengroep, zal helpen om de mobiliteit en inclusie van personen met een handicap binnen de EU te vergroten, met inbegrip van onderdanen van derde landen die legaal in een lidstaat verblijven. Er **blijven echter administratieve belemmeringen bestaan**, bijvoorbeeld bij de toegang tot arbeidsongeschiktheidsuitkeringen wanneer iemand van de ene naar de andere lidstaat verhuist. In dit verband wijzen de verschillen in de wijze waarop de lidstaten het begrip “handicap” definiëren en beoordelen op de noodzaak van informatie-uitwisseling om een gemeenschappelijke opvatting van dit begrip te bevorderen. De Commissie zal daarom **wederzijds leren over methoden voor het beoordelen van het bestaan van een handicap tussen de lidstaten aanmoedigen**.

VLAGGENSCHIPINITIATIEF — Europese kaart en Europese parkeerkaart voor personen met een handicap in uw (digitale) portemonnee

Dit initiatief is bedoeld om ervoor te zorgen dat de kaarten een realiteit worden in de EU, in de zin dat alle inwoners van de EU met een handicap ze in hun (digitale) portemonnee hebben. **Dit zal het volgende vereisen:** i) QR-codes voor de fysieke versies van de kaarten, functionaliteiten om de beveiliging van de kaarten te waarborgen en fraude te voorkomen, en interoperabiliteitsvoorschriften voor leesbaarheid tussen de lidstaten; ii) toegankelijke digitale versies van de kaarten met de benodigde interoperabiliteitsregelingen; iii) bewustmaking van de voordelen van de kaarten; en iv) beoordeling van resterende lacunes die het vrije verkeer van personen met een handicap belemmeren.

Deelname aan het democratisch proces bevorderen

Personen met een handicap moeten **op gelijke voet kunnen deelnemen aan politieke processen, waaronder verkiezingen**. De moeilijkheden waarmee personen met een handicap worden geconfronteerd bij het uitoefenen van hun democratische rechten houden onder andere verband met de toegankelijkheid van papieren stembiljetten en verkiezingsgerelateerde informatie, de toegang tot e-overheidsdiensten, de deelname aan verkiezingen en de mogelijkheid om zich verkiesbaar te stellen voor een openbaar ambt.

(7) Die bij [Richtlijn \(EU\) 2024/2842 van het Europees Parlement en de Raad](#) zijn uitgebreid naar onderdanen van derde landen die legaal in een lidstaat verblijven.

VLAGGENSCHIPINITIATIEF — Inclusieve democratieën in de hele EU

In het kader van het Europees samenwerkingsnetwerk voor verkiezingen zal de Commissie samen met lidstaten de volgende **resultaten** nastreven: i) actualisering van de [Gids van goede verkiezingspraktijken in de lidstaten ter bevordering van de deelname van burgers met een handicap aan verkiezingsprocessen](#); ii) bevordering van gemeenschappelijke referenties en normen voor inclusieve verkiezingen via het register dat is voorzien in het [Europees schild voor de democratie](#); en iii) het delen van goede praktijken binnen het Europees samenwerkingsnetwerk voor verkiezingen met betrekking tot handicapgerelateerde elementen van de [Aanbeveling van de Commissie over inclusieve en veerkrachtige verkiezingsprocessen](#) en het [Verslag over de verkiezingen voor het Europees Parlement van 2024](#).

De Commissie zal blijven samenwerken met belanghebbenden en zal communicatieactiviteiten blijven ontwikkelen ter ondersteuning van het recht van personen met een handicap om te stemmen en zich verkiesbaar te stellen bij de **Europese verkiezingen van 2029**.

De Commissie roept de EU-lidstaten op om:

- de deelname van personen met een handicap aan democratische processen — als kiezer en als kandidaat bij verkiezingen — te bevorderen, onder meer door verkiezingscommunicatie en informatie in toegankelijke formaten te verstrekken en ervoor te zorgen dat verkiezingsmateriaal, -procedures en -faciliteiten toegankelijk zijn.

II. EMPOWERMENT EN INCLUSIE

3. Behoorlijke levenskwaliteit en zelfstandig wonen

Zelfstandig wonen ontwikkelen en gemeenschapsgebaseerde diensten versterken

De EU zet zich al meer dan een decennium in voor de-institutionalisering, onder meer via de [Richtsnoeren voor zelfstandig wonen en inclusie in de gemeenschap ten behoeve van personen met een handicap in de context van EU-financiering](#). Volgens een recente schatting van Eurofound is het aantal kinderen, volwassenen met een handicap en ouderen in woonzorginstellingen in de EU in de tien jaar tot 2022-2023 echter toegenomen tot 1,4 miljoen⁽⁸⁾. Toegankelijkheidsproblemen, gebrek aan adequate gemeenschapsgebaseerde diensten en beperkingen van de rechtsbekwaamheid van personen zijn enkele redenen waarom personen met een handicap verhinderd worden om zelfstandig te wonen.

VLAGGENSCHIPINITIATIEF — EU-alliantie voor zelfstandig wonen

De Commissie zal de lidstaten en belanghebbenden aanmoedigen om informatie uit te wisselen, het verzamelen en verspreiden van gegevens bevorderen en de aandacht vestigen op factoren die de-institutionalisering bevorderen dan wel belemmeren. **Het initiatief zal het volgende omvatten:** i) het opzetten van een alliantie van beleidsmakers en belanghebbenden om de oprichting van nationale en lokale centra voor zelfstandig wonen te vergemakkelijken, ondersteund door EU-financiering; ii) het monitoren van het de-institutionaliseringsproces in lidstaten en het uitvoeren van kosten-batenanalyses; en iii) het voeren van een dialoog over het realiseren van zelfstandig wonen.

De Commissie zal ook **innovatieve oplossingen voor zelfstandig wonen** stimuleren met behulp van EU-financiering, en met name via [Horizon Europa](#) en de middelen en programma's van het cohesiebeleid, met inbegrip van de opvolgers daarvan in het meerjarig financieel kader voor na 2027.

De Commissie zal **toegankelijke en gemeenschapsgebaseerde ondersteuning voor personen met een handicap** bevorderen, onder meer in het kader van het [Europees Sociaal Fonds+](#) en het [Europees Fonds voor regionale ontwikkeling](#). Op het gebied van sociale diensten zal de Commissie het in de strategie aangekondigde **kader voor hoogwaardige sociale diensten voor personen met een handicap** presenteren, waarbij zal worden gezorgd voor synergieën met de actualisering van

⁽⁸⁾ [Paths towards independent living and social inclusion in Europe](#), Eurofound.

het vrijwillige EU-kwaliteitskader voor sociale diensten van het Comité voor sociale bescherming.

Toegang tot duurzame banen verbeteren

Het verbeteren van inclusie op de arbeidsmarkt biedt een belangrijke kans om de vaardigheden, talenten en ervaringen van personen met een handicap beter te benutten, wat zal bijdragen tot een inclusievere en meer concurrerende EU-economie. **Het aantal personen met een handicap in de EU dat aan de arbeidsmarkt deelneemt, komt echter nauwelijks boven de helft uit** (56,4 % in 2024⁹) waarbij de werkgelegenheidskloof voor personen met een handicap in 2024 uitkwam op 24 procentpunten (23,1 procentpunten in 2021)⁽¹⁰⁾. Belemmeringen voor deelname aan de arbeidsmarkt zijn onder meer toegankelijkheidsproblemen, het uitblijven van redelijke aanpassingen⁽¹¹⁾, uitkeringsvallen en hardnekkige stereotypen.

Om **discriminatie te bestrijden en ervoor te zorgen dat redelijke aanpassingen worden aangebracht op de werkplek**, in overeenstemming met de wettelijke vereiste van de EU die is vervat in de [richtlijn gelijke behandeling in arbeid en beroep](#), zijn meer inspanningen nodig. Voor jongeren met een handicap is de overgang naar volwassenheid een uitdaging door een gebrekkige **doorstroming van onderwijs naar werk**, wat hun bijdrage aan de arbeidsmarkt en economische groei in de weg staat. **Opkomende uitdagingen op de werkplek**, zoals de gevolgen van het gebruik van AI voor werknemers en sollicitanten met een handicap, zijn een punt van zorg, evenals intersectionele discriminatie van bijvoorbeeld vrouwen met een handicap. Tegelijkertijd kunnen **digitale tools** en AI ook betekenisvolle toegankelijkheidskansen bieden voor werknemers met een handicap. De sociale economie, als belangrijke factor die bijdraagt aan de toegang tot de arbeidsmarkt voor personen met een handicap, moet verder worden bevorderd, zoals is benadrukt in de [Aanbeveling van de Raad over de ontwikkeling van voorwaarden voor een kader voor de sociale economie](#). Ook arbeidsomstandigheden en arbeidsrechten in **sociale werkvoorzieningen** blijven een punt van zorg.

⁽⁹⁾ Europese Commissie, [Employment and social developments in Europe 2025](#).

⁽¹⁰⁾ Bron: [Eurostat](#). De arbeidsmarktparticipatiekloof voor personen met een handicap is een belangrijke indicator van het [Sociale Scoreboard](#), het belangrijkste instrument voor het monitoren van de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten, ook in de context van het Europees Semester.

⁽¹¹⁾ Een redelijke aanpassing is elke verandering in een functie of werkomgeving die nodig is om een werknemer met een handicap in staat te stellen zijn of haar werk uit te voeren.

Verbeterde uitvoering van het werkgelegenheidspakket voor personen met een handicap

De Commissie zal blijven werken aan een betere toegang tot de arbeidsmarkt voor personen met een handicap, voortbouwend op het [werkgelegenheidspakket voor personen met een handicap](#) en in samenwerking met de sociale partners. **De follow-up zal bestaan uit:** i) het delen van beste praktijken en het verstrekken van verdere richtsnoeren, bijvoorbeeld over AI en ondersteunende technologieën op de werkplek, de overgang van onderwijs naar werk en de werkgelegenheid van vrouwen met een handicap, ii) een beoordeling van de mate waarin wordt voorzien in redelijke aanpassingen op de werkplek, in overeenstemming met de richtlijn gelijke behandeling in arbeid en beroep⁽¹²⁾, en iii) de publicatie, samen met de OESO, van een kosten-batenanalyse van het bevorderen van de werkgelegenheid van personen met een handicap. Bovendien zal de Commissie de Europese sociale partners raadplegen over de mogelijke richting van EU-maatregelen voor het activeren van personen die zijn uitgesloten van de arbeidsmarkt.

De Commissie zal samen met het Comité voor sociale bescherming en het Comité voor de werkgelegenheid van de Raad werken aan **de vaststelling van nationale doelstellingen voor de werkgelegenheid van personen met een handicap**. De Commissie zal de inclusie van personen met een handicap op de werkplek ook bevorderen via het [EU-platform van diversiteitshandvesten](#). Met betrekking tot **arbeidsomstandigheden** zal de Commissie de risico's voor de veiligheid en gezondheid op het werk voor werknemers met een handicap beoordelen in het komende voorstel voor een wetgevingshandeling voor hoogwaardige banen, na de eerste raadpleging van de sociale partners en in de aanloop naar de tweede raadplegingsfase.

Toereikende sociale bescherming

Het risico op armoede en sociale uitsluiting, een krachtige voorspeller van een slechtere levenskwaliteit, is aanhoudend hoog gebleven onder mensen met een handicap (28,8 %, tegen 17,9 % voor personen zonder handicap in 2024)⁽¹³⁾. De stijgende kosten van levensonderhoud in de afgelopen jaren hebben huishoudens van personen met een handicap nog kwetsbaarder gemaakt.

Voortbouwend op de [studie naar de sociale bescherming voor personen met een handicap in Europa](#), zal de Commissie analytisch werk verrichten en gegevens verzamelen om **de extra kosten van levensonderhoud voor personen met een handicap te kwantificeren** en discussies tussen lidstaten te bevorderen, waaronder

⁽¹²⁾ Waaronder op basis van de [werkzaamheden van Eurofound](#) op het gebied van de rol van de sociale partners bij de uitvoering van redelijke aanpassingen op de werkplek.

⁽¹³⁾ Bron: [Eurostat](#).

in het Platform handicap, over de manieren waarop handicaps worden geïdentificeerd en behandeld in verschillende socialebeschermingsstelsels.

Betaalbare en toegankelijke huisvesting

Personen met een handicap lopen een **hoger risico op huisvestingsproblemen en energiearmoede** dan de rest van de bevolking, vanwege onvoldoende toegankelijkheid en lagere huishoudinkomens. Ook hebben ze een grotere energiebehoefte, met name vanwege de **kritieke afhankelijkheid van elektriciteit** voor medische apparatuur, mobiliteit en hulpmiddelen en -technologieën⁽¹⁴⁾. Daarom moeten de behoeften van personen met een handicap worden geïntegreerd in huisvestings- en energiebeleid, zodat een behoorlijke levenskwaliteit kan worden gewaarborgd, in overeenstemming met de doelstellingen van een eerlijke en schone energietransitie en de bestrijding van uitsluiting van huisvesting⁽¹⁵⁾.

De Commissie zal toegankelijkheidsaspecten meewegen in haar beoordeling van de nationale renovatieplannen uit hoofde van de [richtlijn energieprestaties van gebouwen](#) en zal **goede praktijken identificeren en verspreiden**.

Daarnaast zal de Commissie een specifiek **verslag** uitbrengen dat licht zal werpen op de **huisvestingsomstandigheden van personen met een handicap in de EU**. Ten slotte zal de Commissie een alomvattend kader voor **hervormingen, investeringen en interventies** op het gebied van duurzame, toegankelijke, sociale en betaalbare huisvesting en de bebouwde omgeving ondersteunen, in samenhang met het [Nieuw Europees Bauhaus](#), het [Europees plan voor betaalbaar wonen](#), het [energiepakket voor de burgers](#) en de [EU-strategie voor armoedebestrijding](#). Daarbij zullen zowel de directe en indirecte gevolgen voor personen met een handicap als de toegankelijkheidsverplichtingen in aanmerking worden genomen.

De Commissie roept de EU-lidstaten op om:

- nationale doelstellingen voor het bevorderen van zelfstandig wonen vast te stellen, met bijzondere aandacht voor de ontwikkeling van toegankelijke en betaalbare huisvesting en gemeenschapsgebaseerde diensten, waaronder persoonlijke ondersteuning, centra voor zelfstandig wonen, ondersteuning door lotgenoten en andere vormen van individuele ondersteuning, zoals ondersteunde besluitvorming, met eerbiediging van de wil van de betrokken personen;
- maatregelen vast te stellen om hogere werkgelegenheidscijfers voor personen met een handicap op de open arbeidsmarkt te realiseren, waaronder nationale werkgelegenheidsdoelstellingen en maatregelen op het gebied van redelijke aanpassingen en re-integratie;

⁽¹⁴⁾ [Breaking the cycle: addressing energy poverty among people with disabilities in Europe](#).

⁽¹⁵⁾ [Voorstel voor een aanbeveling van de Raad over de bestrijding van uitsluiting van huisvesting](#).

- sociale bescherming te moderniseren door middel van hervormingen om de gebrekkige dekking en ontoereikendheid van de sociale bescherming van personen met een handicap aan te pakken, onder meer door de extra kosten van levensonderhoud voor personen met een handicap te compenseren, persoonsgerichte financiering te ontwikkelen en negatieve prikkels voor het zoeken van werk weg te nemen.

4. Gelijke toegang en non-discriminatie

Inclusief onderwijs op alle niveaus

Voor leerlingen met een handicap is het nog steeds **lastig om toegang tot het regulier onderwijs te krijgen**. In 2024 verliet 44 % van de personen in de leeftijd van 18 tot 24 jaar met een ernstige handicap in de EU vroegtijdig het onderwijs of de opleiding⁽¹⁶⁾. Door **toegankelijkheidsproblemen en een gebrek aan adequate ondersteuning en noodzakelijke aanpassingen** kunnen kinderen met een beperking volledig niet deelnemen aan regulier onderwijs. Meer gericht beleid voor personen met een handicap, gebaseerd op het initiatief inzake [trajecten naar succes op school](#) en op de [routekaart naar succes op school voor iedereen](#), kan helpen bij het identificeren van de obstakels voor volledig inclusieve onderwijs- en opleidingsstelsels en bij het bepalen van de wijze waarop deze het best kunnen worden verholpen. In overeenstemming met de [Aanbeveling van de Raad over menselijk kapitaal in de Europese Unie](#) kan bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen, waaronder personen met een handicap, ook bijdragen aan de horizontale doelstelling om **de verwerving van basisvaardigheden te versterken op alle onderwijsniveaus in de EU**.

VLAGGENSCHIPINITIATIEF — Een leven lang handicapinclusief leren

De Commissie zal de lidstaten verder ondersteunen bij het bevorderen van toegankelijk en inclusief onderwijs op alle niveaus, door middel van een levenscyclusbenadering. **Het initiatief zal het volgende omvatten:** i) richtsnoeren voor de ontwikkeling van leerplannen en pedagogische methoden in voor- en vroegschoolse educatie en opvang, ter ondersteuning van het op jonge leeftijd verwerven van basisvaardigheden en ter bevordering van het opsporen van ontwikkelingsachterstanden en de bijbehorende interventies; ii) richtsnoeren voor beleidsmakers, als onderdeel van het onderwijspakket voor 2026, met aandacht voor de behoeften van kwetsbare groepen op school, waaronder leerlingen met een handicap, iii) een beleidsinitiatief in 2027 om de toegankelijkheid van hoger onderwijs te verbeteren voor een breder scala aan leerlingen, waaronder studenten met een handicap, en het bevorderen van ondersteunende diensten voor het welzijn

⁽¹⁶⁾ Bron: [Eurostat](#). Het aandeel vroegtijdige verlaters onder jongeren met enige handicap bedroeg 17,1 %, tegen 8,0 % voor personen zonder handicap.

van studenten, iv) een verslag in 2028 over het inclusiever maken van onderwijs, met een focus op leerlingen met een handicap en leerlingen met speciale onderwijsbehoeften en redelijke aanpassingen aanbrengen; en v) prioriteit geven aan wederzijds leren op het gebied van handicapinclusief onderwijs in de context van het [strategisch kader van de Europese Onderwijsruimte](#), in samenwerking met het [Europees Agentschap voor inclusief onderwijs](#).

EU-middelen, en in het bijzonder middelen van het cohesiebeleid en van het **Erasmus+-programma**, zullen inclusief en toegankelijk formeel, niet-formeel en informeel onderwijs blijven ondersteunen, mede om de participatiegraad van personen met een handicap op het gebied van leermobiliteit te verhogen. De [versterkte Europese kindergarantie](#) vormt een kader voor nationale hervormingen en investeringen om kinderen in risicosituaties, waaronder kinderen met een handicap, te ondersteunen door middel van hoogwaardig inclusief onderwijs.

Als onderdeel van de komende **routekaart voor de toekomst van digitaal onderwijs en digitale vaardigheden 2030** zal de Commissie ernaar streven dat alle leerlingen kunnen profiteren van de digitale transformatie op scholen. Om dit te bereiken zal de Commissie de lidstaten ondersteunen bij het ontwikkelen van gedeelde digitale infrastructuur voor onderwijs in overeenstemming met EU-waarden. Dit zal ethisch en gelijkheidsgevoelig gebruik van AI behelzen, evenals de inzet van veilige Europese onderwijstechnologieën die tegemoetkomen aan de diverse toegankelijkheidsbehoeften van leerlingen.

Verbeteren van de toegang tot gezondheidszorg

Gezondheidsbeleid moet worden ontworpen en uitgevoerd met de behoeften van personen met een handicap in gedachten. In dit verband zullen de [richtsnoeren voor de toegang tot gezondheidszorg voor personen met een handicap](#) een gedeeld begrip van de uitdagingen bij de toegang tot gezondheidszorg voor personen met een handicap bevorderen, evenals goede praktijken die veranderingen op nationaal niveau tot stand kunnen brengen.

Ook veel personen met kanker, zeldzame ziekten of chronische aandoeningen ervaren handicaps. Verschillende partnerschapsinitiatieven en onderzoeksprojecten focussen op **zeldzame ziekten**, en het herziene [farmapakket](#) zal helpen om weesgeneesmiddelen tegen zeldzame ziekten toegankelijker te maken. Bovendien zal de herziening van de [regels](#) inzake medische hulpmiddelen en medische hulpmiddelen voor in-vitrodiagnostiek, samen met het [voorstel voor een biotechverordening](#), ook onderzoek en innovatie op het gebied van zeldzame ziekten bevorderen. Diverse **gezamenlijke acties** in het kader van het [EU4Health-programma](#) hebben tot doel om: de kennis van op mensenrechten gebaseerde benaderingen voor de omgang met geestelijke gezondheidsproblemen te vergroten, in overeenstemming met de [alomvattende aanpak van geestelijke gezondheid](#) van

de Commissie; dementie op een holistische manier te bestrijden; ongelijkheden op het gebied van kankerpreventie, -opsporing en -zorg te verkleinen⁽¹⁷⁾. In het kader van een door de Commissie geïnitieerde **studie** naar de **levenskwaliteit van kankerpatiënten en -overlevenden** zullen indicatoren worden ontwikkeld om het in de EU-lidstaten gevoerde beleid voor het monitoren en verbeteren van de levenskwaliteit te beoordelen, waarin waarschijnlijk ook beleid dat relevant is voor handicaps die na het krijgen van kanker zal worden beoordeeld.

Handicaps en intersectionele discriminatie: versterken van de stem en de keuzemogelijkheden van personen met een handicap

Vrouwen, ouderen en jongeren met een handicap, evenals kinderen, lhbtq+-personen en leden van raciale of etnische minderheden met een handicap, ervaren **intersectionele discriminatie** en lopen in veel gebieden een hoger risico op uitsluiting en ongelijkheid⁽¹⁸⁾. De behoeften van vrouwen en meisjes met een handicap zullen zorgvuldig worden meegewogen bij de uitvoering van de [strategie voor gendergelijkheid 2026-2030](#), met name bij het ondersteunen van de lidstaten bij het verbeteren van de **toegang tot fysieke en geestelijke gezondheidszorg en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten**. De Commissie zal samen met de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) zoeken naar manieren om de kwaliteit en toegankelijkheid van de gezondheidszorg voor vrouwen, waaronder vrouwen met een handicap, te verbeteren. Bovendien zal de Commissie een studie naar **geweld tegen vrouwen met een handicap** in de EU starten. De Commissie zal er nauwlettend op toezien dat de behoeften van personen met een handicap in aanmerking worden genomen bij de uitvoering van de relevante strategieën, zoals de [strategie voor gelijkheid van lhbtq+-personen](#) en de [antiracismestrategie](#) voor de periode 2026-2030.

Gelijke toegang tot de rechter, juridische bescherming en veiligheid

Om personen met een handicap gelijke toegang tot justitie te bieden, is het essentieel om **een einde te maken aan praktische en juridische belemmeringen**, die verband kunnen houden met bijvoorbeeld de toegang tot de rechter of met de rechtsbekwaamheid, **en te zorgen voor redelijke aanpassingen**. In deze context omvat toegang tot justitie dat de persoon met een handicap in een professionele rol kan deelnemen aan gerechtelijke procedures en kan bijdragen aan de werking van

⁽¹⁷⁾ Zo draagt de gezamenlijke actie [EUCanScreen](#) bij tot het verbeteren van de toegang tot kankerscreening voor personen met een verstandelijke beperking, onder meer via een haalbaarheidsstudie naar de acceptatie van zelftests op HPV (humaan papillomavirus) onder personen met een milde tot matige verstandelijke beperking die langdurig niet zijn komen opdagen bij screenings.

⁽¹⁸⁾ Intersectioneel gezien kan discriminatie van personen met een handicap samengaan met discriminatie op grond van andere persoonlijke kenmerken of identiteitsaspecten, zoals geslacht, leeftijd, religie of overtuiging, seksuele gerichtheid en genderidentiteit/-expressie, ras of etnische afkomst. Intersectionaliteit leidt tot specifieke ongelijkheden en sterk uiteenlopende ervaringen van discriminatie.

het rechtsstelsel. Bescherming van personen met een handicap, met name personen in kwetsbare situaties, tegen geweld, haat, uitbuiting en misbruik, zowel online als offline, blijft een prioriteit.

Slachtoffers met een handicap zullen verder worden beschermd en ondersteund dankzij de [herziene richtlijn betreffende de rechten van slachtoffers](#), die nieuwe bepalingen inzake procedurele aanpassingen heeft ingevoerd, en de aankomende **EU-strategie ter waarborging van de rechten van slachtoffers**.

Slachtoffers van gendergerelateerd geweld kunnen steun vinden in het kader van de [richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld](#), die voorziet in specifieke bepalingen en bescherming voor vrouwen en meisjes met een handicap. De Commissie zal ook de ontwikkeling van **richtsnoeren voor procedurele aanpassingen** voor alle slachtoffers met een handicap ondersteunen.

Het [programma “Justitie”](#) bevordert **rechterlijke opleidingen op het gebied van het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (UNCRPD)**, in overeenstemming met de prioriteiten van de [strategie voor justitiële opleiding](#). In het kader van de [richtlijn betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken](#) zal de Commissie ernaar streven om de deelname op afstand van verdachten uit andere lidstaten aan terechtzittingen via videoconferentie mogelijk te maken, met inbegrip van de benodigde procedurele waarborgen. De Commissie zal ook de frequentie van de rapportage over aan handicap gerelateerde aangelegenheden in het [EU-scorebord voor justitie](#) verhogen.

De Commissie zal de uitvoering door de lidstaten van de aanstaande **verordening voor de grensoverschrijdende bescherming van kwetsbare volwassenen** ondersteunen door de toepassing ervan in volledige overeenstemming met het UNCRPD te bevorderen. **De Commissie zal ook een studie** over besluitvormingsregelingen en wetgeving inzake rechtsbekwaamheid in de lidstaten **publiceren, met voorbeelden van ondersteunde besluitvormingsprocessen**, om de zelfbeschikking van personen met verstandelijke, geestelijke en psychosociale beperkingen te stimuleren.

Daarnaast denkt de Commissie na over wetgeving op basis van bestaande vormen van criminaliteit zoals vermeld in [artikel 83, lid 1, VWEU](#) om **de definitie van onlinehaatmisdrijven te harmoniseren** en mogelijk ook het publiekelijk aanzetten tot geweld of onlinehaat op gronden die momenteel niet worden bestreken, zoals handicap, in de EU-wetgeving op te nemen. Handicap zal ook worden gemainstreamd in het komende actieplan inzake de bescherming van kinderen tegen criminaliteit en de strategie ter bestrijding van mensenhandel, evenals in het [migratie- en asielpact](#).

Paraatheid en rampenbeheer

Personen met een handicap worden onevenredig hard getroffen door rampen en ervaren een verhoogde kwetsbaarheid tijdens noodsituaties. In zulke situaties

hebben veel personen met een handicap beperkte toegang tot vroegtijdige waarschuwingen, geschikt vervoer en/of de medische apparatuur die zij of hun verzorgers nodig hebben. Bovendien zijn eerstehulpverleners niet altijd opgeleid en uitgerust om in hun specifieke behoeften te voorzien.

De Commissie zal blijven werken aan het veiliger en weerbaarder tegen dreigingen maken van de EU door de EU beter in staat te stellen om op crises te anticiperen, crises te voorkomen, zich op crises voor te bereiden en crises te beheersen. Om dit te bereiken zal de Commissie een **sterkere en inclusievere paraatheidscultuur** bevorderen, in overeenstemming met de [EU-strategie voor paraatheid](#) en gebruikmakend van het [Uniemechanisme voor civiele bescherming](#).

VLAGGENSCHIPINITIATIEF — Voorbereid zijn op alles, voor iedereen

De Commissie zal ernaar streven om paraatheid en crisismanagement inclusiever te maken voor personen met een handicap. **Het initiatief zal het volgende omvatten:** i) een analyse van de lacunes en een inventarisatie van de belanghebbenden met betrekking tot de situatie van personen met een handicap op het gebied van rampenparaatheid en -respons; ii) richtsnoeren voor eerstehulpverleners, waaronder exploitanten van het noodnummer 112⁽¹⁹⁾, en voor personen met een handicap en hun verzorgers over hoe te handelen in een noodsituatie; iii) opleidingsprogramma's voor eerstehulpverleners over het herkennen van soorten handicaps en het bepalen van de juiste handelwijze; en iv) de toekenning van een medaille voor civiele bescherming⁽²⁰⁾ tijdens het Europees Forum voor civiele bescherming wegens een "buitengewone bijdrage aan het Uniemechanisme voor civiele bescherming op het gebied van inclusie van personen met een handicap" in 2026.

Deelname aan het culturele leven, sport-, reis- en vrijetijdsactiviteiten

Personen met een handicap ondervinden last van de **grote ongelijkheden** op het gebied van de toegang tot en de deelname aan cultuur, **als kunstenaars, als cultuurprofessionals en als publiek**. Voor personen met een handicap is de deelname aan culturele en sportevenementen, reizen en vrijetijdsbestedingen vaak moeilijk omdat locaties en diensten niet toegankelijk zijn, maar ook door hardnekkige stereotyperingen en de extra kosten die zij veelal moeten maken. Dit staat hun persoonlijke ontwikkeling en hun inclusie in de samenleving in de weg. In het kader van het [Cultuurkompas voor Europa](#) zijn met handicap samenhangende belemmeringen geïdentificeerd als een van de factoren die de deelname aan cultuur negatief beïnvloeden en is gepleit voor inclusief cultuurbeleid, duurzame

⁽¹⁹⁾ Het noodnummer 112 moet overal in de EU volledig bereikbaar zijn, zoals voorgeschreven door de Europese toegankelijkheidsrichtlijn.

⁽²⁰⁾ Op basis van artikel 20, punt a), van het besluit betreffende een [Uniemechanisme voor civiele bescherming](#).

investeringen en het ontwerpen van inclusieve en toegankelijke culturele infrastructuur en programma's.

In 2028 zal de Commissie een verslag opstellen om de lidstaten te ondersteunen bij het **vergroten van de deelname van personen met een handicap aan cultuur**.

Organisaties die personen met een handicap vertegenwoordigen, zullen worden geraadpleegd over het **aanstaande EU-kunstenaarshandvest**. Ook zal de Commissie, door middel van de [DiscoverEU-actie ter bevordering van inclusie](#), ondersteuning bieden aan jongeren met minder kansen, waaronder jongeren met een handicap. Voorts zal de Commissie inclusie en toegankelijkheid in de sport bevorderen door het uitreiken van de [#BeActive EU Sport Awards](#) in de categorie "Inclusie" en door het organiseren van de [Europese Week van de Sport](#).

De Commissie roept de EU-lidstaten op om:

- de inclusie van kinderen, adolescenten en jongeren met een handicap in het reguliere onderwijs te bevorderen, door belemmeringen in de schoolomgeving weg te nemen, toegankelijke en aangepaste leermaterialen beschikbaar te stellen en individuele onderwijsmethoden toe te passen;
- de toegang tot gezondheidszorg te verbeteren, onder meer door het opleiden van professionals op basis van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en administratieve en praktische obstakels weg te nemen;
- capaciteitsopbouw in het rechtsstelsel te versterken aan de hand van de vereisten van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, ervoor te zorgen dat slachtoffers met een handicap toegang tot justitie hebben, en passende beschermingsmaatregelen in te voeren, waaronder toegankelijke klachten- en verhaalsmechanismen;

III. SAMENWERKEN EN LEVEREN

5. De rechten van personen met een handicap wereldwijd bevorderen

Externe actie

Meer dan een miljard mensen, oftewel **16 % van de wereldbevolking**, heeft enige vorm van een handicap⁽²¹⁾, en dit zal toenemen door de wereldwijde trend van vergrijzing. Ook conflictgerelateerde verwondingen en de toenemende prevalentie van niet-overdraagbare ziekten zijn van invloed op de incidentie van handicaps wereldwijd.

Naast de [verbintenissen](#) die de EU is aangegaan tijdens de **Global Disability Summit 2025**, zal handicap hoog op de agenda staan in de beleidsdialogen op hoog niveau van de EU met derde landen. Dit zal het **delen van relevante EU-initiatieven als goede praktijken** bij het uitvoeren van het UNCRPD en het wereldwijd bevorderen van de ratificatie en uitvoering ervan omvatten, evenals het bevorderen van de [EU-richtsnoeren inzake non-discriminatie in het extern optreden](#). De Commissie zal ook blijven **samenwerken met het VN-Comité voor de rechten van personen met een handicap**, onder meer door het lidmaatschap van EU-deskundigen in het comité te ondersteunen. In de geplande evaluatie van het [EU-actieplan voor mensenrechten en democratie 2020-2027](#) zal **een grotere nadruk op het onderwerp handicap** worden gelegd.

De Commissie zal de inclusie van personen met een handicap versterken bij de **investeringen** in het kader van de [Global Gateway](#) en zal toegankelijkheid een prominentere rol geven in infrastructuurprogramma's, bijvoorbeeld bij wederopbouw en herstel na conflicten. De Commissie zal proberen te voorkomen dat door de EU gefinancierde externe acties bijdragen tot de institutionalisering van personen met een handicap, maar juist een mensenrechtengerichte overgang naar gezins- en gemeenschapsondersteuning en zelfstandig wonen bevorderen.

De rapportage over het mainstreamen van beleid inzake handicaps en gerichte acties zal worden voortgezet, waarbij de [handicapindicator van de OESO-commissie voor ontwikkelingsbijstand](#) zal worden gebruikt voor het **volgen van gefinancierde activiteiten die bevorderlijk zijn voor de inclusie van personen met een handicap**.

⁽²¹⁾ Gegevens uit 2022. Bron: [Global report on health equity for persons with disabilities](#).

Humanitaire hulp

De kwetsbaarheid en marginalisering van personen met een handicap worden **tijdens humanitaire crises nog verder versterkt**. Personen met een handicap worden vaker uitgesloten van paraatheids- en crisisresponsmaatregelen, en hun behoeften worden onvoldoende in aanmerking genomen bij het opzetten en verlenen van hulp. Voortbouwend op de evaluatie van de [operationele richtsnoeren voor de opname van personen met een handicap in door de EU gefinancierde humanitaire hulpoperaties](#), zal de Commissie **de inclusie van personen met een handicap versterken in alle door de EU gefinancierde humanitaire operaties** en zal zij in dit verband ondersteuning verlenen aan partners en personeel. De inzet voor inclusie van personen met een handicap zal ook worden bevestigd in de **aankomende mededeling over het humanitaire optreden van de EU in een veranderende wereldorde**, om ervoor te zorgen dat personen met een handicap op betekenisvolle wijze worden betrokken bij humanitaire acties en dat hun behoeften naar behoren in aanmerking worden genomen in initiatieven op het gebied van humanitaire diplomatie en om in de huidige mondiale context inclusieve humanitaire actie te bevorderen.

Uitbreiding van de EU

Kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten moeten hun wetgeving geleidelijk afstemmen op het EU-acquis en op relevante internationale en Europese normen op het gebied van grondrechten en non-discriminatie, in overeenstemming met het “eerst de basis”-beginsel van de herziene EU-uitbreidingsmethodologie, evenals op het gebied van toegankelijkheid en inclusie. De Commissie zal **partnerlanden ondersteunen** bij de afstemming op en doeltreffende uitvoering van relevante beleidsmaatregelen **en hun voortgang daarbij beoordelen**, onder andere in het kader van het jaarlijkse [uitbreidingspakket](#).

Aandacht voor de behoeften van personen met een handicap zal bij uitstek nodig zijn in relatie tot **Oekraïne**, waar de prevalentie van verworven handicaps zal zijn toegenomen als gevolg van de Russische agressieoorlog.

VLAGGENSCHIPINITIATIEF — “Niets over ons zonder ons” bij de wederopbouw van Oekraïne

De Commissie zal de handicapinclusieve wederopbouwinspanningen in Oekraïne ondersteunen. **Het initiatief zal het volgende omvatten:** i) een evenement op hoog niveau over toegankelijkheid als onderdeel van een van de conferenties over de wederopbouw van Oekraïne in 2027, ii) betrokkenheid van gehandicaptenorganisaties bij participatieve processen voor het ontwerp en de uitvoering van projecten uit hoofde van het Nieuw Europees Bauhaus voor de

wederopbouw van Oekraïne; en iii) gebruikmaking van EU-financiering voor het bevorderen van toegankelijkheid in het kader van de wederopbouw.

Daarnaast zullen kandidaat- en potentiële kandidaat-lidstaten worden **betrokken bij het werk van het Platform handicap** en bij andere relevante acties in het kader van de versterkte strategie.

De Commissie roept de EU-lidstaten op om:

- ervoor te zorgen dat in internationale ontwikkelingsprogramma's op landniveau het doel van inclusie van personen met een handicap wordt nagestreefd, in overeenstemming met de in 2025 tijdens de [Global Disability Summit](#) gedane toezeggingen, en dat financiële steun geen institutionalisering in stand houdt;
- humanitaire hulpoperaties inclusief en toegankelijk te maken, zodat personen met een handicap betekenisvolle toegang krijgen tot en volledig en effectief kunnen deelnemen aan humanitaire acties.

6. Doeltreffende toepassing van de strategie

Voortbouwend op de oprichting van het Platform handicap, zullen een consequente **aanpak op het gebied van coproductie en een intensievere samenwerking met de lidstaten** essentieel zijn om echte beleidsresultaten te waarborgen. Ook de verdere **mainstreaming** van handicaps op alle beleidsgebieden en in alle EU-instellingen en -organen zal van cruciaal belang zijn om fundamentele resultaten te behalen.

De Commissie zal **het Platform handicap opschalen** door de uitwisseling van informatie over nationale ontwikkelingen te versterken. Het Platform zal de lidstaten ondersteunen bij het identificeren van uitdagingen en het opstellen en uitvoeren van plannen en strategieën die zullen dienen als input voor hun nationale en regionale partnerschapsplannen in het meerjarig financieel kader voor na 2027 (in afwachting van de vaststelling ervan). Tijdens wederzijdse leersessies over belangrijke onderwerpen, zoals rechtsbekwaamheid, de beoordeling van handicaps en de arbeidsmobiliteit van personen met een handicap, zullen veelbelovende praktijken kunnen worden gedeeld.

De Commissie is voornemens om het betrekken van de gehandicaptengemeenschap bij beleidsvorming op alle niveaus te blijven bevorderen, in overeenstemming met de [EU-strategie voor het maatschappelijk middenveld](#), waarin wordt gesteld dat inclusiviteit en toegankelijkheid leidende beginselen zijn voor de dialoog met het maatschappelijk middenveld. De Commissie stelt voor om steun te verlenen aan organisaties die zich inzetten voor de inclusie van personen met een handicap in het kader van het [Agora EU-programma](#) van het meerjarig financieel kader 2028-2034 (in afwachting van de vaststelling ervan).

Bovendien zal de Commissie verder werken aan de mainstreaming van het onderwerp handicap in alle instellingen, organen of instanties van de Unie, waarbij de focus van horizontale maatregelen zal liggen op bewustmaking, en in de context van haar methodologie inzake [betere regelgeving](#). Een voorstel om het bestaande [EU-kader voor het monitoren van het UNCRPD](#) te hervormen zal uiterlijk in 2028 worden ingediend, voortbouwend op relevant analysewerk, met als doel om de monitoring te verbeteren.

De Commissie roept de EU-lidstaten op om:

- goede praktijken in hun gehandicaptenplannen en -strategieën te delen en informatie over nationale ontwikkelingen uit te wisselen via het Platform handicap.

7. Leiden door het goede voorbeeld te geven

De Commissie heeft zich ertoe verbonden om inclusie en diversiteit te bevorderen, niet alleen in haar hoedanigheid van werkgever, maar ook in haar omgang met burgers en belanghebbenden, in overeenstemming met de inspanningen van de EU-instellingen om uitvoering aan het UNCRPD te geven. Voortbouwend op de [HR-strategie van de Commissie](#), zal de Commissie de **inclusie van personeel met een handicap blijven bevorderen**.

De Commissie zal de **deelname van personen met een handicap aan het “Blue Book”-traineeprogramma** verder bevorderen in het kader van de komende herziening van het besluit inzake het “Blue Book”-traineeschap. Dit zal een aanvulling vormen op de reeds bestaande bepalingen inzake invaliditeitstoelagen en redelijke aanpassingen.

Het **Europees Bureau voor personeelsselectie (EPSO)** zal de toegankelijkheid van zijn communicatie- en selectieprocedures versterken zodat gelijke kansen voor kandidaten met een handicap worden gewaarborgd, onder meer door middel van zijn **beleid inzake redelijke aanpassingen**. Het EPSO zal zijn **gerichte outreachactiviteiten verder versterken door samen te werken met organisaties in de EU die zich bezighouden met handicaps en diversiteit** om een diversere pool aan kandidaten aan te trekken.

De Commissie zal haar dialoog met personeel met een handicap en zorgverleners versterken. De Commissie zal **de coördinatie tussen personeelsondersteuningsdiensten verder stroomlijnen**. Daarnaast zal de Commissie haar [actieplan diversiteit en inclusie](#) actualiseren op basis van de bevindingen van een in 2025 uitgevoerde enquête. Ook zal de Commissie nieuwe initiatieven ontwikkelen om het bewustzijn te vergroten, opleidingen te verzorgen voor medewerkers en leidinggevendenden, onbewuste vooroordelen tegen te gaan en **de digitale en fysieke toegankelijkheid te verbeteren, evenals redelijke**

aanpassingen te realiseren. De Commissie zal tevens op regelmatige basis samenwerken met personeelsverenigingen om inclusie op de werkplek verder te bevorderen.

Bovendien zal de Commissie uitvoering geven aan haar **beleid tegen intimidatie**, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen, waaronder personeel met een handicap en medewerkers met zorgverantwoordelijkheden voor familieleden met een handicap. De behoeften van personeelsleden met een handicap zullen ook zorgvuldig worden overwogen in de geplande herziening van het **Gemeenschappelijk stelsel van ziektekostenverzekering van de EU**.

Daarnaast zal de Commissie een **actieplan voor digitale toegankelijkheid (2026-2030)** presenteren, dat haar gehele digitale ecosysteem zal bestrijken. Ook zal de Commissie het **werkplan voor gelijkheid in infrastructuur en gebouwen (2021-2030)** blijven uitvoeren, waarmee personeel en relevante professionals beter bewust van het belang van fysieke toegankelijkheid worden gemaakt. De Commissie zal ernaar streven om vergaderingen en evenementen in haar conferentieruimten toegankelijker te maken, voor alle EU-talen, en om gebruik te maken van meertalige diensten op basis van AI.

8. Bewustmaking, monitoring en meting van de voortgang

Kennis vergroten en goede praktijken verspreiden

Het bevorderen van kennis over handicaps en het bestrijden van stereotypen zijn fundamentele aanvullingen op wetgeving en beleidsvorming. De Commissie zal de gehandicaptengemeenschap bij het beleid blijven betrekken via de **Europese Dag van Personen met een Handicap**, en zal beste praktijken op het gebied van toegankelijkheid blijven bevorderen door het toekennen van de [Access City Award](#), waarmee een **nieuwe praktijkgemeenschap van steden** wordt ontwikkeld. Daarnaast zal de Commissie lokale overheden die inclusiviteit bevorderen voor het voetlicht blijven brengen en blijven ondersteunen door het uitreiken van de [prijs voor Europese hoofdsteden voor inclusie en diversiteit](#). Voorts zal de Commissie een **campagne over de Unie van gelijkheid** uitrollen, waarin ook aandacht aan arbeidsongeschiktheid zal worden besteed.

Verzameling van gegevens, monitoring en meting van de voortgang

Statistieken zijn een noodzakelijk instrument voor het evalueren van beleidsresultaten en het ontwerpen van op bewijs gebaseerd beleid inzake handicaps. De Commissie zal **het verzamelen van gegevens geleidelijk opvoeren en gegevens publiceren voor nieuwe indicatoren** over de situatie van personen met een handicap, die verschillende aspecten van het leven zullen bestrijken, via het speciale [online portaal voor EU-statistieken](#), en zal het verzamelen van naar type handicap opgesplitste gegevens verbeteren en daarbij de administratieve lasten tot

een minimum beperken. Bovendien zal de Commissie een **aanbeveling over gelijkheidsgegevens** uitbrengen en een rondetafelconferentie op hoog niveau organiseren om het verzamelen en gebruiken van gegevens verder te bevorderen, voortbouwend op het werk van de deskundigengroep voor gelijkheidsgegevens van de Groep op hoog niveau inzake non-discriminatie, gelijkheid en diversiteit.

De Commissie zal in 2027 ook de resultaten van een nieuwe **Eurobarometer-enquête over discriminatie in de EU** publiceren. Daarnaast zal de Commissie verdere stappen ondernemen om het **verzamelen van gegevens over personen met een handicap die in instellingen wonen en de daarmee samenhangende kosten** te bevorderen. De Commissie zal het Platform handicap gebruiken om de voortgang te bespreken en het afleggen van verantwoording te versterken en om nationale ontwikkelingen te volgen, ondersteund door de komende rapportage over de Unie van gelijkheid en het **kader voor het monitoren van de strategie**. Ten slotte zal de Commissie ernaar streven dat het **gebruik van EU-middelen** wordt gemonitord in overeenstemming met de in de strategie en in deze mededeling uiteengezette beleidsoriëntaties.

De Commissie roept de EU-lidstaten op om:

- het bewustzijn vergroten en stereotypen over personen met een handicap bestrijden, onder meer wat betreft de beeldvorming van handicaps in de media;
- te zorgen voor de beschikbaarheid van naar handicap opgesplitste gegevens, ook in instellingen.

CONCLUSIE

De strategie voor de rechten van personen met een handicap 2021-2030 **blijft het voornaamste beleidskader van de EU voor het tot stand brengen van een Unie van gelijkheid voor personen met een handicap**. Deze verbeterde strategie zal de verbintenis van de Commissie om deugdelijk beleid inzake handicaps te ontwerpen en uit te voeren, samen met de lidstaten en relevante belanghebbenden, evenals met kandidaat- en potentiële kandidaatlidstaten.

Het bevorderen van de rechten en inclusie van personen met een handicap zal de weg plaveien voor sterkere democratieën en meer concurrerende economieën en zal **de rol van de EU als een betrouwbare speler op het wereldtoneel** bevestigen, als weerspiegeling van haar verbintenis aan de eerbiediging van de mensenrechten.